

TÜRKİYE’DE MUHASEBECİLİK MESLEĞİ VE KADINLAR: “BIRAKINIZ YAPSINLAR, BIRAKINIZ GEÇSİNLER”

Dr. Hasan AYKIN

GİRİŞ

Türkiye’de bazı mesleklerde erkek egemen yapı uzun zaman önce kırıldı. Bu kapsamda, öğretmenlik, avukatlık, akademisyenlik, doktorluk ilk akla gelen meslekler. Peki, muhasebecilik mesleğinde durum nedir? Kadınlar¹, muhasebecilik mesleğinde ne durumda? Gelişim trendi nasıl?

Söz konusu sorulara cevap için iki farklı zaman dilimindeki meslek mensubu sayılarını cinsiyet açısından karşılaştırmaya tabi tutacağız.

RAKAMLARLA KADIN MESLEK MENSUPLARI

Bir konunun analizinde doğru ve uzun süreli veriler önemli unsurdur. Türkiye bu açıdan sıkıntılıdır. Hem doğru veriye, hem de uzun dönemli veri serilerine ulaşmak güçtür. Yine de çaba harcayarak, biraz da veri madenciliği yaparak, 10 yıllık dönemdeki değişimi kıyaslayacak veriye ulaştık.

Aşağıda 2006 ve 2016 yıllarında muhasebe meslek mensuplarının cinsiyet itibarıyla dağılım tablolarına yer verilmiştir.

Tablo 1: 2006 Yılında Muhasebe Meslek Mensuplarının Cinsiyet İtibarıyla Dağılımı (Sayı ve Yüzde Olarak)

CİNSİYET	SM		SMMM		YMM		TOPLAM	
	Sayı	Oranı	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
ERKEK	24322	83%	31312	%79	3419	94%	59053	81%
KADIN	4969	17%	8467	21%	220	6%	13656	19%
TOPLAM	29291	100%	39779	100%	3639	100%	72709	100%

Kaynak: Mahmut YARDIMCIOĞLU, “Muhasebe Mesleğinde Bayanların Durumu: ABD ve Türkiye Karşılaştırması”, <http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/318/13.pdf> adlı çalışmada yer alan rakamlardan yararlanılarak tarafımızdan oluşturulmuştur.

¹ Cinsiyet açısından meslek mensuplarının dağılımında, bazı çalışmalarda kullanıldığı gibi “Bay” ve “Bayan” ifadelerini kullanmayacağız. Bu ifadeler hitap ön ekidir. Beyefendi, hanımefendi gibi. Cinsiyeti ifade eden kelimeler Kadın (female) ve Erkek (male) kelimeleridir. Bu kısa çalışmada, cinsiyete (gender) göre meslek mensuplarının dağılımına ilişkin bir değerlendirme yaptığımız için kadın/erkek kelimelerini tercih edeceğiz.

Yukarıda yer verilerin rakamların 10 yıl sonra nasıl şekillendiğini, nasıl bir trend arz ettiğini görmek için aşağıdaki tabloya bakmak gerekir.

Tablo 2: 2016 Yılında Muhasebe Meslek Mensuplarının Cinsiyet İtibariyle Dağılımı (Sayı ve Yüzde Olarak)

CİNSİYET	SM		SMMM		YMM		TOPLAM	
	Sayı	Oranı	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
ERKEK	7916	83%	63713	71%	4362	92%	75991	73%
KADIN	1635	17%	26331	29%	361	8%	28327	27%
TOPLAM	9551	100%	90044	100%	4723	100%	104318	100%

Kaynak: TÜRMOB Faaliyet Raporu 2016’da yer alan verilerden hareketle tarafımızdan oluşturulmuştur.

RAKAMLARIN DİLİ

Yukarıda yer verilen 10 yıllık dönemdeki gelişim trendini gösteren iki Tablo bize özetle şunları söylüyor:

- 1- SM unvan grubunda kadın/erkek dengesi aynen kalmıştır.
- 2- SMMM unvan grubunda 2006 yılında %21 ağırlığa sahi olan kadınlar, 2016 yılında bu ağırlığı %38’lik bir artışla %29 çıkarmıştır.
- 3- YMM unvan grubunda 2006 yılında %6 ağırlığa sahi olan kadınlar, 2016 yılında bu ağırlığı %33’lük bir artışla %8 çıkarmıştır. YMM unvanında kadınların ağırlığındaki düşüklük bu unvana erkek egemen denetim birimlerinden yoğun geçişe bağlı olup cinsiyete bağlı bir başarısızlıktan söz etmek mümkün değildir.
- 4- Kadın meslek mensuplarının, tüm unvanlar itibariyle 2006 yılında %19 seviyesinde olan ağırlıkları 2016 yılı sonunda 27 % seviyesine çıkmıştır. Bu veri 10 yıllık dönemde kadınların ağırlıklarını %42 seviyesinde artırdıkları anlamına gelmektedir.

SONUÇ

Yukarıda yer verdiğimiz veriler kadın muhasebe meslek mensuplarının kendilerine sürekli alan yaratıklarını, piyasada daha ağırlıklı hale geldiklerini göstermektedir.

Cinsiyet açısından meslek mensuplarının dağılımı ve bu dağılımın zaman içindeki değişim trendi, kadın meslek mensuplarının orta vadede mali müşavirlik mesleğinin “erkek egemen” görünümüne son vereceklerine güçlü bir şekilde işaret etmektedir.

Bize de, iktisatçı Adam Smith’in dediği gibi; **“Birakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler.”**² demek kalıyor.

Ankara, 12.07.2017

NOT: Bu yazının tüm hakları yazarına aittir. Yazar adı ve <https://vergidosyasi.com/2017/07/12/turkiyede-muhasebecilik-meslegi-ve-kadinlar-birakiniz-yapsinlar-birakiniz-gecsinler/> linkine yer verilerek alıntı yapılabilir.

AYNEN YAYIMLANAMAZ.

² “Birakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler.” iktisatçı Adam Smith tarafından söylenen “laissez faire, laissez passer” kalıbının Türkçe karşılığıdır. Hür teşebbüsü ve piyasaya giriş serbestisini savunan liberal söylemin ifadesi olarak literatüre yerleşmiştir.